

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-131

15.2.2021

Gjensidige Forsikring ASA

Reise/reisegods

Avbrutt studietur på grunn av UDs reiseråd – iverksatt eller beordret evakuering?

Som følge av at UD frarådet alle utenlandsreiser fra 14.3.20, måtte sikrede avbryte skoleturen hun deltok på til New Zealand. Sikrede krevde utgifter hun hadde til ubenyttede aktiviteter og transport, samt tapte feriedager, dekket av selskapet. Sikrede mente at UDs reiseråd måtte regnes som en ordre om evakuering, og at det ikke var noen andre valg enn å reise hjem. Selskapet avslo kravet, og mente at det ikke var beordret eller iverksatt evakuering fra UD eller stedlige myndigheter. Nemndas flertall kom til at UDs reiseråd ikke var å anse som en evakuering, samt at avbestillingsdekningen ikke kom til anvendelse ved avbestilling av hjemreise fra utlandet.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: ca. kr 13 500

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for avbrutt studietur til New Zealand som følge av Utenriksdepartementets reiseråd.

Sikrede har reiseforsikring som omfatter:

Ved evakuering som er iverksatt eller beordret av Utenriksdepartementet eller stedlige myndigheter, erstattes nødvendige merutgifter til reise og opphold.

(...)

Kompensasjon for tapte feriedager som følge av evakueringen, erstattes med inntil kr 1 500 pr dag pr sikret, for betalte utgifter til transport og losji, forholdsmessig etter hvor mye av planlagt ferie som ble avbrutt.

Reiseforsikringen har også avbestillingsdekning:

Dersom en reise må avbestilles pga:

- (...)
- terror eller andre alvorlige hendelser på reisemålet, når det foreligger et offisielt reiseråd fra Utenriksdepartementet, Folkehelseinstituttet eller stedlige myndigheter som fraråder alle reiser til området. Er et slikt reiseråd ikke gitt, vil Gjensidige vurdere situasjonen i hvert enkelt tilfelle.
- (...)

som inntreffer etter at reisen er helt eller delvis betalt, og før planlagt avreise fra bostedsadressen, erstattes forhåndsbetalte utgifter til reise, opphold og arrangementer på den avbestilte reisen.

Sikrede reiste sammen med folkehøgskolen hun var elev på til New Zealand 8.3.20. Planlagt hjemreise var 31.3.20. Som følge av at Utenriksdepartementet (UD) den 14.3.20 frarådet alle reiser til alle land, avbrøt folkehøgskolen turen. Sikrede reiste derfor hjem fra New Zealand tolv dager tidligere enn planlagt.

Sikrede krever dekning for utgifter knyttet til aktiviteter sikrede ikke fikk gjennomført på turen, samt utgifter til ombooking av hjemreise. Selskapet dekket sikredes merutgifter ved hjemreisen,

men avsto kravet om dekning av øvrige tapte kostnader. Selskapet begrunnet avslaget med at det ikke forelå evakueringsordre fra New Zealand, og at tilfellet derfor ikke var omfattet av vilkårene.

Sikrede krever at selskapet dekker utgiftene til aktivitetene hun ikke fikk benyttet seg av, samt kompensasjon for tapte feriedager. Sikrede anfører at utgifter knyttet til evakuering dekkes av vilkårene, og at tap i tilknytning til turen og kompensasjon for tapte feriedager skal dekkes. Sikrede viser til at det var de ordinære vilkårene som gjaldt da reisen ble bestilt, men at noe ble fjernet i koronatillegget. Sikrede har videre anført at UD frarådet alle reiser som ikke var strengt nødvendige, og at fullføring av turen til New Zealand ikke kan kalles strengt nødvendig. Sikrede hadde derfor ikke noe valg og ville ikke ha kommet seg hjem dersom hun hadde blitt på New Zealand fordi samfunnet var i ferd med å stenge ned.

Sikrede anfører at UDs reiseråd må regnes som en evakueringsordre og aksepterer ikke selskapets forståelse av reiserådet som en anbefaling/anmodning. Andre forsikringselskaper betraktet reiserådet som en evakueringsordre, og Norge iverksatte de sterkeste og mest inngripende tiltakene i fredstid. Sikrede viser til at andre som deltok på turen har fått erstatning fra selskapet og krever lik behandling. Sikrede klager også på behandlingen fra selskapets side.

Sikrede anfører at utgiftene må omfattes av avbestillingsdekningen, da det forelå offisielt reiseråd fra UD som frarådet alle unødvendige reiser, og New Zealand hadde innført strenge restriksjoner på reiser innenlands, samt reisestopp. Hendelsen må betraktes som alvorlig.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det i denne saken ikke er snakk om en iverksatt eller beordret evakuering fra UD eller stedlige myndigheter, men en anbefalt hjemreise. Vilårene for evakuering kommer da ikke til anvendelse, og sikrede har derfor ikke krav på erstatning for tapt ferie. Dette fremgår klart av vilårene, og det foreligger ikke brudd på selskapets informasjonsplikt etter forsikringsavtaleloven (fal.) § 2-1. Vilårene er bygget opp slik at det er positivt beskrevet hva som skal til for at det skal foreligge evakuering etter vilårene. Selskapet viser at det på UDs hjemmesider skal ha vært opplyst at det ikke har vært snakk om evakuering.

For øvrig viser selskapet til at det er de konkrete vilårene i den reiseforsikringen man har kjøpt som er av betydning, og det fremgår ikke av vilårene at avbrutt ferie/ubenyttede aktiviteter på grunn av reiseråd/anbefalinger dekkes.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for sikredes reiseutgifter.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet mener selskapet ikke er ansvarlig.

Sikredes reiseforsikring omfatter:

Ved evakuering som er iverksatt eller beordret av Utenriksdepartementet eller stedlige myndigheter, erstattes nødvendige merutgifter til reise og opphold.

(...)

Kompensasjon for tapte feriedager som følge av evakueringen, erstattes med inntil kr 1 500 pr dag pr sikret

Dekningen forutsetter at UD eller stedlige myndigheter "beordrer" eller "iverksetter" evakuering. Formuleringen "beordrer" betyr at myndigheten gir et påbud som man må følge. Formuleringen "iverksetter" betyr at evakuering gjennomføres. UD oppfordret alle nordmenn i utlandet om å komme hjem. Flertallet mener dette ikke kan regnes som en "beordring" eller "iverksetting" av evakuering fra utlandet. Formuleringen evakuering betyr å forlate et område pga. fare for liv og helse, dvs. at mennesker flyttes fra et farlig område til et trygt område fordi det er forbundet med

fare å bli værende i det aktuelle området. Flertallet forstår formålet med UDs reiseråd slik at det dreide seg om å unngå smittespredning og å gi norske borgere råd om å komme hjem før grensene ble stengt for å hindre smittespredning. Det var derfor ikke tale om å flytte norske borgere fra et farlig til et mindre farlig område.

Heller ikke New Zealands nedstengning av samfunnet kan med denne forståelsen regnes som en iverksetting av evakuering. New Zealands nedstengning innebar at folk måtte holde seg hjemme og unngå å reise – ikke at folk måtte reise på grunn av faren ved å oppholde seg på New Zealand. Flertallet kan derfor ikke se at det foreligger evakuering i dette tilfellet.

Forsikringen omfatter videre avbestilling ved:

- terror eller andre alvorlige hendelser på reisemålet, når det foreligger et offisielt reiseråd fra Utenriksdepartementet, Folkehelseinstituttet eller stedlige myndigheter som fraråder alle reiser til området. Er et slikt reiseråd ikke gitt, vil Gjensidige vurdere situasjonen i hvert enkelt tilfelle.

Avbestillingsdekningen gjelder imidlertid kun før avreise fra bostedsadressen til sikrede. Den gjelder derfor ikke avbestilling av hjemreise fra utlandet.

Nemndas mindretall, Gyrid Giæver, bemerker:

Mindretallet forstår det slik at selskapet har dekket sikredes merutgifter ved hjemreise, og at tvisten knytter seg til utgifter for aktiviteter m.v. som ikke er benyttet på grunn av avbrutt reise. Mindretallet mener at evakueringsdekningen kommer til anvendelse i den ekstraordinære pandemisituasjonen. UD gir reiseråd på tre nivå, der nivå tre tilsier at UD fraråder alle reiser til, eller opphold i landet, og norske borgere oppfordres til å forlate landet. Slik mindretallet har forstått det, så forelå det fraråding om å reise til, og en oppfordring til alle reisende om snarest mulig å komme seg hjem, også fra New Zealand. I denne helt spesielle og ekstraordinære pandemisituasjonen, som var av global karakter, mener mindretallet at det er tilstrekkelig til å oppfylle vilkårskravet om evakuering at det foreligger fraråding på nivå tre. Siden undertegnede er i mindretall, tas det ikke stilling til kravets omfang.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).